

ڈاکٹر بابا صاحب امبیڈکر مراٹھواڑا یونیورسٹی اورنگ آباد

Dr. Baba Saheb Ambedkar Marathwada university Aurangabad

Urdu Optional

B. A. Second Year

Sem. III Paper V

Urdu Mein Marsiya Nigari

اردو اختیاری

بی. اے سال دوم، سمسٹر III پرچہ V

اردو میں مرثیہ نگاری

Duration 90 Mints

w.e.f. 2010-2011

M.M.30

تقسیم نشانات Distribution of Marks

10 سوال نمبر ۱: عمومی سوال نکات بحث مطالعہ نمبر ۱ تا ۱۳ اور ۱۱ کی روشنی میں

یا

عمومی سوال نکات بحث مطالعہ نمبر ۲ تا ۱۰ کی روشنی میں

سوال نمبر ۲: منتخب شامل نصاب مرثیوں کے تجزیے/تبصرے/خلاصے (دو میں سے ایک)

10 (مرثی کے صرف عنوان درج ہوں گے)

10 سوال نمبر ۳: متن کے حوالے سے تشریح دو شعری حصوں میں سے ایک

عنوان ۲، شاعر ۲، تشریح ۶=۱۰

داخلی جانچ (Internal Assesment)

کلاس ٹیسٹ = 10 پیپر رائٹنگ = 10، جملہ نشانات 20

کل نشانات = 30+20=50

نصاب (syllabus)

(Topics for discussion & study)

نکات بحث و مطالعہ

۱ مرثیہ نگاری کا فن۔

(i) تعریف، بحیثیت صنف سخن (ii) تاریخی پس منظر (iii) موضوع و مضمون

(iv) مرثیہ جملہ اصناف سخن کا مجموعہ (v) مرثیے کی ہیئت و ساخت

۲ کر بلائی مرثیے کے اجزائے ترکیبی:

چہرہ، سراپا، رخصت، آمد، رجز، رزم، شہادت، بین

۳ مرثیے کے اقسام:

(i) کر بلائی (ii) شخصی مرثیہ

اردو مرثیے کی تہذیبی و ثقافتی اہمیت	۴
اردو مرثیے کی لسانی و ادبی اہمیت	۵
مرثیوں میں رشتوں کی اہمیت	۶
مرثیوں میں جمالیاتی اقدار و پیکر تراشی	۷
دکن میں مرثیے کی روایت	۸
علاقہ مراٹھواڑا میں مرثیے کی روایت	۹
شمالی ہند میں مرثیے کی روایت	۱۰
شامل نصاب مرثیہ نگاروں کی مرثیہ نگاری ایک جائزہ	۱۱

متنی مطالعہ

میر بہر علی انیس:	۱
جب قطع کی مسافت شب آفتاب نے، بندے تک ۵۲ سے ۵۵ کتاب ”انتخاب مرثی“ U.P. اردو اکادمی لکھنؤ	
مرزا سلامت علی دبیر:	۲
پیدا شعاع مہر کی مقراض جب ہوئی، بندے تک ۱۳ سے ۱۹۶، کتاب ”انتخاب مرثی“ U.P. اردو اکادمی لکھنؤ۔	
صفی لکھنوی:	۳
مرثیہ حالی ”خیابان ادب“ ۱۱۳ سے ۱۱۵	
کتاب ”خیابان ادب“ ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ۔	
علامہ اقبال:	۴
مرثیہ داغ ”خیابان ادب“ ۱۱۶ سے ۱۱۷	
کتاب ”خیابان ادب“ ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ۔	

حوالہ جاتی کتب

موازنہ انیس و دبیر	۱
علامہ شبلی نعمانی	
مقدمہ شعر و شاعری	۲
الطاف حسین حالی	
دکن میں اردو	۳
نصیر الدین ہاشمی	
اردو مرثیے کا ارتقا	۴
مسح الزماں	
اردو مرثیہ	۵
شفارش حسین	
انیس (سوانح)	۶
ڈاکٹر تیر مسعود	

حامد حسن قادری	تاریخ مرثیہ گوئی	۷
ام ہانی اشرف	اردو مرثیہ نگاری	۸
مرتبہ گوپی چند نارنگ	انہیس شناسی	۹
مسعود حسن رضوی ادیب	روح انہیس	۱۰
سید امجد علی اشہری	حیات انہیس	۱۱
شارب ردولوی	اردو مرثیہ	۱۲
نجیب لکھنوی	حیات مرزا دبیر	۱۳
مرزا محمد زماں آزرده	مرزا سلامت علی دبیر حیات اور کارنامے	۱۴
نیر مسعود	مرثیہ خوانی کافن	۱۵
کاظم علی خان	اردو مرثیہ اور مرزا دبیر	۱۶
ابوللیث صدیقی	لکھنؤ کا دبستان شاعری	۱۷
رشید حسن خاں	مووازنہ انہیس ودبیر	۱۸
یو۔ پی اردو اکادمی لکھنؤ	انتخاب مرثی	۱۹
ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ	خیابان ادب	۲۰

